LAUSUNTO

Helsinki, 21.10.2019

SOSIAALI- JA TERVEYSVALIOKUNTA

Viite: HE 40/2019 vp

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 229 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä 80 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Liitteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto yllä mainitusta asiasta.

Lisätietoja:
erityisasiantuntija Päivi Opari, paivi.opari@soste.fi, p. 040 588 6154

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

LAUSUNNON KESKEINEN SISÄLTÖ

- SOSTE kannattaa esitystä ehdollisen korvattavuuden jatkamisesta määräaikaisena kokeiluna vuoden 2025 loppuun asti.
- Potilasjärjestöillä on myönteisiä kokemuksia ehdollisen korvattavuuden tuomista hyödyistä lääkkeiden käyttäjille.
- SOSTE toivoo mahdollisimman suurta avoimuutta ja läpinäkyvyyttä ehdollisen korvattavuuden prosesseissa niiltä osin kuin se on mahdollista. Läpinäkyvyys lisää ihmisten luottamusta lääkekorvausjärjestelmään ja viranomaisten toimintaan.
- Kokemuksia tulisi saada kokeilun aikana taloudellisten sopimusten ohella myös vaikuttavuuteen perustuvista sopimuksista.
- Ehdollisen korvattavuuden prosessien toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin on varattava riittävät resurssit.

LAUSUNTO

SOSTE kannattaa ehdotettua esitystä ehdollisen korvattavuuden jatkamisesta määräaikaisena kokeiluna vuoden 2025 loppuun asti. SOSTE näkee tarkoituksenmukaisena, että uudesta toimintamallista kerätään kokemuksia ja tehdään huolellista arviointia ennen kuin järjestelmään tehdään lakitasolla pysyviä muutoksia. Kokemuksia olisi hyvä saada taloudellisten sopimusten lisäksi myös vaikuttavuuteen perustuvista sopimuksista.

Samoin SOSTE kannattaa säännöksen selkeyttämistä lisäämällä siihen laissa määriteltyä lääkkeen hintaa koskeva edellytys. Myös tekninen tarkennus liittyen oikeuteen työterveyshuollon korvaukseen on asianmukainen.

Ehdollinen korvattavuus parantaa uusien lääkkeiden saamista ihmisten käyttöön

Ehdollinen korvattavuus otettiin lääkekorvausjärjestelmässä käyttöön määräaikaisena kokeiluna vuonna 2017. Tavoitteena oli uusien lääkkeiden saatavuuden parantaminen sekä niiden hallittu käyttöönotto. Ehdollisen korvattavuuden kautta toteutettiin myös osa pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukaisista lääkekorvaussäästöistä.

SOSTE kannatti vuoden 2016 lääkesäästökeskustelujen yhteydessä ehdollisen korvattavuuden käyttöön ottoa ja näki tärkeäksi saada uusia avauksia lääkekorvausjärjestelmään. Erilaisia riskinjakomalleja on ollut käytössä useimmissa muissa Euroopan maissa ennen Suomea, mutta niiden vertailu on vaikeaa erilaisista järjestelmistä ja tietojen ei-julkisesta luonteesta johtuen. Suomeen luotiin meidän oloihin sopiva ehdollisen korvattavuuden malli. Tätäkin taustaa vasten riittävän pitkä kokeiluaika on perusteltu.

Ehdollisen korvattavuuden mallissa kohdistuu jonkin verran riskejä myös lääkkeiden käyttäjiin, mutta potilasjärjestöjen kokemukset ehdollisesta korvattavuudesta ovat olleet varsin positiivisia. Menettely vaikuttaa nopeuttavan uusien lääkkeiden saamista ihmisten käyttöön ja ihmiset ovat kokeneet saaneensa hoidollista hyötyä uusista valmisteista.

Riskinjakomenetelmät ovat tarpeellisia etenkin nykyisessä tilanteessa, jossa uudet lääkkeet ovat usein hyvin kalliita ja tarkoitus on, että uusien lääkkeiden käyttäminen olisi yhdenvertaisesti mahdollista kaikille, ei vain heille, joilla on mahdollisuus hankkia kalliita lääkkeitä omalla kustannuksella.

Ehdollisen korvattavuuden menetelmän läpinäkyvyys on lähtökohtaisesti varsin heikkoa, koska esimerkiksi tieto lääkkeen todellisesta hinnasta jää lääkeyrityksen ja hintalautakunnan väliseksi. SOSTE näkee tärkeäksi, että avoimuutta ja läpinäkyvyyttä edistetään prosessissa kaikissa sellaisissa kohdissa, joissa se suinkin on mahdollista. Tämä lisää ihmisten luottamusta lääkekorvausjärjestelmää ja viranomaisten toimintaa kohtaan.

Ehdollisen korvattavuuden prosessi sisältää tyypillisesti paljon huomioitavia muuttujia ja epävarmuustekijöitä. SOSTE korostaa, että on tarpeen varata riittävät resurssit ehdollisen korvattavuuden toteuttamiseen, seurantaan ja arviointiin.

SOSTE